

GELOOF DAT STANDHOUDT

Lezen:

Jakobus 1:1-12

Inleiding

Iedereen krijgt in het leven te maken met omstandigheden die het geloof, het vertrouwen en de moed op de proef stellen. Soms gaat het om verlies, ziekte, onzekerheid of tegenstand. Soms komt de druk juist door rijkdom, aanzien of de verleiding om op eigen kracht te leven. Jakobus spreekt mensen aan die verspreid leven en met allerlei moeilijkheden te maken hebben. Zijn woorden zijn tegelijk eerlijk en hoopvol. Hij verdoezelt het lijden niet, maar laat zien dat God daarin een weg kan wijzen naar volharding en geestelijke volwassenheid.

Deze brief vraagt niet alleen om nadenken. Hij wil ons leren hoe wij in beproevingen voor God leven. Waar zoeken wij wijsheid? Hoe reageren wij wanneer ons geloof onder druk staat? En waarop rust uiteindelijk onze hoop? In deze studie volgen wij de lijn van Jakobus: van beproeving naar volharding, van gebrek aan wijsheid naar gebed, en van wisselende omstandigheden naar de belofte van het leven.

Bijbelstudie

Jakobus begint opvallend eenvoudig: hij noemt zichzelf een dienstknecht van God en van de Heere Jezus Christus. Hij presenteert zich niet vanuit zijn positie, kennis of gezag, maar als iemand die aan God toebehoort en Hem dient. Dat bepaalt de toon van de brief. De lezers worden aangesproken als “mijn broeders”, maar de boodschap is ook voor ieder die wil luisteren naar Gods Woord. Het gaat om mensen die in de verstrooiing zijn. Zij leven niet op één plaats en kennelijk ook niet zonder spanning of onzekerheid. Toch spreekt Jakobus hen aan als één gemeenschap.

Dan volgt een opdracht die in eerste instantie moeilijk te begrijpen is: acht het voor grote vreugde wanneer u in velerlei verzoeken valt. Jakobus zegt niet dat moeilijke omstandigheden op zichzelf prettig zijn. Ook zegt hij niet dat verdriet geen verdriet mag zijn. De vreugde ligt in wat God door de beproeving heen kan werken. Het geloof wordt getest en zichtbaar gemaakt. Juist wanneer zekerheid en gemak wegvallen, blijkt waarop iemand werkelijk vertrouwt.

De beproeving van het geloof werkt lijdzaamheid. Daarmee wordt volharding bedoeld: niet moedeloos afhaken, maar onder druk leren blijven staan. Dat gebeurt niet vanzelf en meestal

ook niet plotseling. Een beproefd geloof wordt niet sterker doordat iemand moeilijkheden bewondert, maar doordat hij daarin leert leven voor Gods aangezicht. Jakobus wijst op een proces. De volharding moet haar werk volbrengen, zodat de gelovige volwassen en oprecht wordt, in geen ding gebrekkelijk. "Volmaakt" betekent hier niet dat iemand zonder zonde of zonder zwakheid is. Het gaat om geestelijke rijpheid: een leven dat door God gevormd wordt en niet telkens door elke omstandigheid uiteenvalt.

Daarbij blijkt meteen hoe afhankelijk een mens is. Wie wijsheid ontbreekt, moet die van God vragen. Wijsheid is hier meer dan verstand of het vermogen om alle vragen te beantwoorden. Het is inzicht om in de omstandigheden op een goede manier voor God te leven. Wie wijsheid ontvangt, weet misschien niet waarom alles gebeurt, maar leert wel hoe hij moet handelen, spreken, wachten en volhouden.

Jakobus bemoedigt ons daarbij met Gods karakter. God geeft mildelijk en verwijt niet. Hij geeft niet karig en maakt ons niet beschaamd omdat wij Hem nodig hebben. Dat is belangrijk, want juist in beproevingen kunnen mensen het gevoel krijgen dat zij tekortschieten. Jakobus wijst dan niet eerst naar menselijke kracht, maar naar de gevende God. Wie wijsheid mist, mag vragen. Dat gebed is geen noodoplossing voor de sterke mens, maar de weg voor iemand die erkent: ik weet het zelf niet.

Toch vraagt Jakobus dat er in geloof gebeden wordt, zonder twijfelen. Daarmee bedoelt hij niet dat een gelovige nooit aanvechting, vragen of innerlijke strijd kent. De waarschuwing richt zich op een dubbelhartige houding: iemand die tegelijk van God wil ontvangen en zich niet werkelijk aan Hem wil toevertrouwen. Zo iemand lijkt op een golf van de zee, die door de wind wordt bewogen en heen en weer geworpen. Zijn innerlijke gerichtheid is niet vast. Hij wil Gods wijsheid, maar niet noodzakelijk Gods weg; hij vraagt om leiding, maar houdt ondertussen vast aan zijn eigen beslissingen.

Daarom zal de dubbelhartige mens geen standvastigheid kennen in zijn wegen. Het probleem is niet dat hij alle antwoorden mist, maar dat zijn hart verdeeld is. Jakobus roept ons op om in het gebed niet alleen Gods hulp te zoeken, maar ook onszelf aan Hem toe te vertrouwen. Wie God om wijsheid vraagt, mag verwachten dat Hij geeft. Maar Gods antwoord kan ons ook brengen op een weg die wij niet zelf gekozen zouden hebben.

In de verzen over de arme en de rijke verschuift de aandacht naar de manier waarop mensen naar hun positie kijken. De nederige broeder mag roemen in zijn hoogheid. Zijn waarde wordt niet bepaald door bezit, aanzien of invloed. In Gods weg ontvangt hij een hoge plaats: hij behoort Hem toe. Dat is geen aansporing tot trots, maar een uitnodiging om zijn identiteit niet te laten bepalen door wat anderen van hem vinden.

De rijke wordt opgeroepen te roemen in zijn vernedering. Dat betekent dat hij moet leren zien hoe betrekkelijk zijn rijkdom is. Bezit kan verdwijnen, gezondheid kan veranderen en maatschappelijke waardering houdt geen stand. Jakobus gebruikt het beeld van gras en een bloem die door de hitte verdorren. De schoonheid van de bloem is tijdelijk; zo kan ook de rijke in

zijn wegen verwelken. Niet rijkdom als zodanig wordt hier het hoofdthema, maar de vergankelijkheid ervan en het gevaar om daarop te bouwen.

Daarmee worden arm en rijk voor dezelfde werkelijkheid geplaatst. Geen van beiden kan uiteindelijk rusten in zijn maatschappelijke positie. De arme hoeft niet minderwaardig te denken en de rijke moet niet menen dat hij zichzelf kan handhaven. Beiden worden teruggebracht tot afhankelijkheid van God. In de beproeving wordt duidelijk wat blijvende waarde heeft.

Jakobus eindigt met een zaligspreking: zalig is de mens die verzoeking verdraagt. Niet omdat hij door eigen wilskracht de overwinning behaalt, maar omdat hij, beproefd zijnde, de kroon des levens ontvangt. Die kroon is het beeld van het leven dat God schenkt. De belofte is gericht aan degenen die Hem liefhebben. Liefde tot God is dus geen oppervlakkig gevoel, maar blijkt uit volharding onder druk. Wie God liefheeft, houdt Hem vast en wordt door Hem vastgehouden.

De passage eindigt daarom niet bij onze moeite, maar bij Gods belofte. De weg van beproeving kan zwaar zijn, en Jakobus doet daar niet licht over. Toch is die weg niet zinloos. God wil Zijn kinderen leren volharden, wijsheid geven en losmaken van vertrouwen op tijdelijke zekerheden. De vraag is niet alleen wat een beproeving met ons doet, maar ook waarheen zij ons brengt. Leren wij God zoeken? Worden wij minder verdeeld? Groeit het besef dat ons leven niet rust op bezit, omstandigheden of eigen inzicht, maar op de God Die mildelijk geeft en het leven belooft aan wie Hem liefhebben?

Vragen

1. Wat valt u op in de manier waarop Jakobus zichzelf voorstelt, en wat betekent dat voor de toon van zijn brief?
2. Hoe kan een beproeving volgens Jakobus tot vreugde leiden, zonder dat het lijden zelf prettig wordt genoemd?
3. Wat betekent "lijdzaamheid" in dit gedeelte, en welk doel heeft die volharding?
4. Waarvoor heeft een mens wijsheid nodig wanneer hij in moeilijke omstandigheden verkeert?
5. Wat leert vers 5 u over de houding en het karakter van God wanneer u om wijsheid vraagt?
6. Wat is volgens deze passage het verschil tussen vragen in geloof en dubbelhartig twijfelen?
7. Wat leren de verzen 9-11 over de betrekkelijkheid van armoede, rijkdom en menselijke positie?
8. Welke hoop geeft vers 12 aan iemand die onder beproeving blijft volharden?